

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

(HARMADIK ÉVI FOLYAM.)

Megjelenik e lap minden Vasárnap és Csütörtökön. Előfizetheti minden es. k. postahivatalnál, a lapok kiadó hivatalához czimzendő levelekben. Ára évenként 3, fél évre 6, évre 12 pengő forint.

A lap szellemi ügyeit illető közlemények a szerkesztőséghez utasítandók.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

A Szentegyházutcában, a Kendeffi háznál, 487. szám alatt.

Hirdetések minden egy lirasból egy sor után 4 pengő. Közvetlenek; folytonos hirdetések 100 pengő elengedettek. Mindenik hirdetésre 15 pengő befizetés előre befizetendő.

A lap anyagi ügyeit érdeklők: u. m. előfizetés, hirdetések, reklamatok sat. a kiadó-hivatalhoz utasítandók.

KIADÓ - HIVATAL:

A Közeputczában, STEIN könyvkereskedésében.

TAJEKOZÁSOK.

Midőn az ember kedélye ingerült állapotban van, gyakran oly csekély tárgy ragad, gondatlan, sőt vad és bösz kitérésre, a mi máskor higgadt kedélyhelyzetünkben figyelmünket se érdemelné, s annyiaval kevésbé okozhatna kedvetlen érzéseket.

Innen, megfordítva, ha valakit csekély kérdésekért hirtelen dühbe ragadtatni, felingerülni látunk, azonnal tudhatjuk, hogy lelke nincs rendes, nyugodt állapotjában.

„Az ember egy kis világ” így kezdé predikációját egy szerencsétlen, örült rector, kire maroszeki atyáinkai tán emlékezhetnek; de ez áll megfordítva is, a „világ egy nagy ember.”

A mi egy emberi élet története kicsinyben, az a nemzeteké nagyobb, s az a világlé legnagyobban, mert emberek képezik a nemzeteket és a világpolgárzatot.

Innen, ha státusok kebelében látunk csekély tárgyakért nagy kitérésre, jogosan következtethetjük, hogy a kitérés oka nem azon látszatos csekélység, de az okok mélyen felelnek az egészben.

Ily szempontból kell bírálunk azon bár elfojtott, de még is jelentkező ingerültséget, mely Bernárdel nem tiltetése miatt részint az angolok mellett, részint ellenökben nyilvánlik.

Ezen tény, mely most ingerlő eseményként tűnik fel, kevésbé féltékeny időkben századrész annyifontossággal se bírta; míg most egy ily eljárás mintegy iránytűjeül tekintetik a napi politikának, s tárgyal Páris és a szigetország titkon, de folyvást növekedő féltékenységeknek, melynek kiszámíthatatlan következményei lehetnek.

Azon szilárd állás, melyet Napoleon Európában a forradalmi szenvedélyekkel szemben és éppen oly névvel foglalt el, mely névvel éppen a forradalom ábrándozott félszázad óta, III. ik Napoleonnak azon I-ső Napoleonétól egészen különböző irányja, mely szerint az első a világ által akarja magát császári trónján megszilárdítani, hasznossá szűkisége tévén mérsék-

lett modora által magát minden európai conservatív hatalom előtt, míg első Napoleon egészen ellenkezőleg, vagy tán egy nagy előbb-ugrással, Franciaországgal, akarta magát a világ császárságában megszilárdítani; ezen különböző irány, az európai társadalom és rend érdekében egészen más jelentőséget kölcsönözött a két névnek, s míg első Napoleon maga ellenében az európai dynastiákat coalitóra hívta fel: harmadik Napoleon irányában minden hatalom az idők által is igényelt méltánossággal kíván viseltetni.

Azonban egy angol s franciaia conflictusnak egyszerre megmérhetlen következményei lennének, melyek talán Nyugat-Európában nem kis megrázkodást vonnának magok után.

A véd és dacszövegségek egyszerre új alakot nyernének; a diplomácia óvatossága iránytűje után, e nagyobb s kisebb hatalmaknak egyszerre újabb csoportozatát látnók, talán némileg más alakot, mint e század második tizedében, de éppen azért nem is oly biztosan befejezhető.

Igen könnyű a kedélyek általános lázas állapotában felidézni a csaták rémeit; de annál bajosabb azokat lecsillapítani, és a világ, a tudomány, műveltség s ipar, s minden felett a vallásos érzés kifejezése által, mindinkább jön azon meggyőződésre, hogy nincs semmi az államok életében akkora rosz, mint a háboru és belforrongás, s éppen e miatt remélhetni, hogy a hatalom más hatalom irányában azon tartózkodást követi, mint midőn az ildomos ember, a kevésbé ildomos ellenében érzi ingerültségét, de elfojtja azt, kerülni óhajva a nagyobb következményeket.

Milyen ez a védszer? talán hasonló azéhoz, ki a tudóját égető szesz hatásának enyhítésére újra még égetőbb szeszt tölt; s a test kijnaknak tusakodása által magának időszaki nyugalmat szerez? Vagy tán hasonló a biztos orvosláshoz, mely közben apró tünetek minden hatást egyszerre megsemmisítéssel fenyegetnek, de a tapintatos bánásmód által a javulás biztosan halad?

Talán ez is, az is hasonlatul szolgálhat,

és a kérdés éppen azon fordul meg, mennyire lesznek mindvégig tapintatosak azon kevesek, kik ezen idők történetének szálaít oly erősen tartják kezökben; s mennyire mérsékeltek a népek milliói, hogy az egymással küzdő viszonyokat ne igyekezzenek keseríteni, de a békeszeretet, és a polgáriasság kötelességérzetének tudata által elősegítői legyenek annak, hogy e század, a civilizatio oly fényes vívmányait, szerencsés kifejlődés által, az emberiség kebelében honosíthassa.

Mindenestre oly időszakot érünk, melyben az észlelő, ezer meg ezer hozzávetéseket teremthet, s eszté addig köszörülheti, a míg az vagy valódi élet megkaphatja, vagy éppen a mi éllel birt, az is lesodortatik.

Részünkről, éppen a vitalkozó érdekek ez elre-állításából, s a nagy-hatalmak általános békevágyából egyaránt következtek azt, hogy mindezen apró rázkodások, melyek ily kisszerű tárgyak miatt jelentőséget csakis az által nyernek, mert a kedélyek lázasságát jellemzik, nem fognak elvégre is Európa nyugalmára nézve felforgató hatással lenni, s mint villámatalan fellegek, szélllel és zajjal, de mennykövek nélkül fognak átvonulni mindannyiszor a lát-határon.

Mig elűrhetetlen események nem álnak elé, addig a politikai rázkodásokat mindenki kerülni törekvendik.

Dózs D.

Az egyházak érdekében

Egy 1780-beli 418 számú főkörmányszéki rendelet rendel, hogy bevett vallásfelekezetek canonica portóiok külön-külön két határban, ha husz hold szántóra, és 15 szekér szénát termő szénarétre nem terjedne, a hiányzó rész a köz-helyekből pótolassék ki multhatul.

A június 21-ki 1854-beli urbéri nyiltparancs 41 és 43-ik §§ rendelik, hogy a bevett négy vallás papjainak, egyházi közsegeinek, s az iskolamestereknek, ott, a hol templom vagy egyházi birtokuk van, eddigi fekvőbirtokukhoz mért, vagy ha az kevés, vagy éppen mi se volna, a köz-helyekből és legelőkből, az illető helységek területén, egy annyi rész szakasztassék, a meny-

nyi közpérmétekben egy azon helységbeli volt urbérest illetend; még pedig vagy külön vagy együtt az illetők óhajlása szerint.

A 49 § szerint az érdekel nyiltparancsnak, az irt vallásfelekezetek papjai és iskolamesterei a földesuri erdőkhöz gyakorolt faizási jogot kapnak annyi tartós ideig erdőlésre alkalmas (48 §) erdőt, mennyit kap a 48 §-ban meghatározott körülmények közt egy volt erdőlésre jogosított jobbágy, és az iskolamesterek fél annyit; mely erdőrészek az 50 § rendelete után, a közsegi erdőkhöz foglalandók, a közsegek lévén kötelesek azután vallásfelekezetük pap és iskolai személyzetét az illető famennyiséggel ellátni.

Az idézett rendeletekből kitétnik magas kormányunknak azon atyai szereteten alapult gondossága, mely szerint vallamint az törekedése, hogy általvaló, lelkipásztorai és nevelői elhető állapotba tétetvén, inkább a nevelés s ezzel összekötött tudományosság pályájának, mind pedig mindennapi elkerülhetetlen élelemkeresés módjának tekintés állásukat; ugy az akarata, hogy az egyformán szeretett gyermekek s alattvalók tanítóit egyenlőleg részesíttessék hallgatóság által jutalmaztatásukban. De fájdalommal kell megvallanunk, hogy magas kormányunknak e kegyes intézkedését, szent czélját, a vallás-felekezetek, ezeknek pártosabbjai, valamint az 1780-ban költ érdekel főkörmányi rendelethez; kellőleg figyelembe nem vevék, a mit bizonyít különösen a reformált egyházi közsegek számtalan helyeken nyomorúsága és szegénysége; ugy más felől az elűl említett magas intézkedések fogantatása és czéljának megfelelő végrehajtása érdekében, semmi czélra-vezető rendelkezést nem látunk, annyival inkább nem, mivel különösen reformált közszínatunk 1857. tartott közgyűlése jegyzőkönyve 115-dik főpontja 2-dik szakasza alatt, azon rendelkezés tűnik ki, hogy az esperes legyen munkás az érdekel urbéri nyiltparancs §§-ai által biztosított birtokmennyiség kiszakasztásában. Ne vegye senki megsértésnek, ne vegye senki azon büszke hiedelmét nyilatkozatának, mintha én a, mikor azt mondom: „hogy ez nem papi személy körébe tartozó teendősd”, hanem, mint a világi hallgatók jelesbejének körébe tartozót, multhatatlan kívánom, czélra-vezető fogantatását, ezekre bízni.” — azt mondom, hogy papi személy nem alkalmas polgári törvényekkel s azok végrehajtásával bíbelődni; igenis alkalmas ott, hol egy ajku, egy vallás, egy népbeli egyénekkel volna a foglalkozás; oly országban, melynek polgári kormányzásába is befolyást gyakoroltak, s annak polgári törvényes helyzetét alaposan értik; de hazánkban, hol lelkipásztoraink, dícséret méltóságuknak és tudományosságuknak, ezért Megváltónk

A megtérés.

Hallevitől. *)

Az ötven év is elrepült felettem,
A kedves ifjkor már rég lejárt!
Az idő szárnya megfeszítve csatlóg!
Elég a zajból! tedd le a pohárt!

Kaczerkodik még földi vágy s a hirrel,
Feledve Istent és igaz tanát!
Eljászva semmiért az égi udvet,
A melytől megrabolt saját hibát?!

Még sincs a kedvnek elszűnése nálad?
Talan még folyvást újra él s vadit?
A kedv s az érzékek szavát kerülve,
Az Ur tanán járj, légy bölcs és szelid!

A nap enyészét használd végre bölcsen,
Mely végződ felé hajolni kezd!
S az Isten akaratját pühatolva,
Oh fojtsd le már kebledben a kételyt!

És gyors erővel küzdelemre készülj,
Az érzék ellen irtóharczra szállj!
Légy bátor, bárha tenger habja kerget,
És hegygyé lesz a tiszta s k lapály!

Lezsibbad a hajónép karja ekkor,
Erő s az ész mind haszatlaná lesz,

S ki vakmerőn szállt a habokra egykor,
A partra törve hánja ki a vész!

Menekvést nyújt csak a habok szeszélye;
A puha fővny-torlat itt a czél;
Reszkette ing az árboc, mintha félne,
És a hajót resecgetti a szél!

A büszke vész gúnyt űz most a habokkal,
Alásítmva s felkergetve majd!
A tengeren küzd arslánként a hullám,
Kigyó lesz aztán, megpihenve rajt!

A torlatok egymás hátára kelnek;
Majd elsimulnak, ringva boldogan!
De a hajónak mégis vége van már!
Vitorla, rúd s az árboc törve van!

Kétségbeesés ordítása támad;
A legbátrabb is félve térdre hull;
Az élet elvesztette drága árát!
A bölcsesség s az ész most elborul!

S mindenki most az Ur nevé kiáltja,
S az ernyedt lélek a magasba leng,
A tenger és a Jordán Istenéhez,
Kíró az égi karnak lantja zeng!

Reá gondolkod, a ki tengereknek
A jó atyáért csendet rendele!
S a holt anyagnak is majd enyhét ad még,
S a vézna csontnak éltet, szelleme!

És im a csodák újra visszatérnek!
A tenger, a harag laka előbb,
Lecsendesül, s nyájként pihen meg a hab,
Oly csendes, olyan tiszta, szende, szép!

A nap leszál s az éjnek fátyla leng már!
A hold ezüsttel szegve égre lép!

A csillagok úgy ringnak a habokba,
Mint honja vesztett bolygó, árva nép!

Mint égi fények, oly szépen ragyognak
Az árnyak ott a tenger mélybe lent,
Talan az ég reá borult a habra,
Csókolva a barátá lett ellent!

Az ég s a föld, tenger tán mind a kettő,
Az égi kegyből most erdeve meg!
Szívem! te légy a harmadik ezekhez,
Hol a dalok enyelgve rengenek!

V.

SAPHIRA.

Irta HALMÁGYI SÁNDOR.

VI.

S a p h i r a.

(Folytatás. *)

A mosolyban, mely átlebbent halvány, s mindig királyi szépségtől sugárzó arcán, a halk nevetésben, mely olykor felhangzott biborajkairól, ama sajátos mély értelemben, mely közbé mondatának megfoghatlan súlyt adott, minden tekintetében, minden mozdulatában volt valami, a mi bizonyította, hogy a mit az avallan nála jó kedvnek nevezett, talán alig vala több áhítatnál az örömmel, s ha figyelt valakit, hamar észrevehette, hogy egy derűlt pillanat után rendesen csak annál inkább elszomorodott; ah mert lelkeben volt egy húr, mely

*) Lásd a Kolozsvári Közlöny 34-dik számát.

kedélyének élénkebb rezgésére mindig szomorú, fájó hangot adott, mint a bérczek viszhangja, mely az örömkialtásán is mélan, mintegy halkzokogva, felel vissza.

Saphira nem számíta magát többé a fiatal hölgyek sorába, s valóban korosabb is vala, mint a minőnek kinézett. De, a ki multját nem ismeré, alig tudta volna meghatározni: huszon-négy évesnél több-e, kevesebb-e?

Telidél, sima arcán a legtartósb szépség friss zománca sugárzott még; magas és teljes alakján minden idom az üdőség halmá volt. Fel-séges termete hajlékony voltáról meggyőződött mindenkit deli lovaglása, s ha különben andalgó lépteit gyorsítá, picziny lábai könnyedén és kellemmel emelék ez imposant alakot. Nem egy hajadon lányka bámulta irigy szemekkel azon pazar adományokat, melyekkel őt a természet jó kedvében felruházta, még pedig oly kiváltsággal, mely igen keveseknek jut, hogy az első ifjúság multával is az adományok birtokában maradjon. Egy szóval, oly szép és deli hölgy volt még mindig, hogy pusztá meglepése is feltűnő alakjának mindig csendes ámulatot ébresztett a körben, melyet jelenlétével szerencsételtet, s ha szólt sajátos, édes csengésű hangján, mely olykor halk-sírással megreszketett, a hódolat és részvét meleg érzése ragadta meg a hallgatót, és csak nem tudá miért, de némán sohajtott és rajta felede tekintetét, sajnálkozva gondola: szegény szép asszony, beh kár, hogy nem boldog!

Ó valóban nagyon nem volt boldog. Ezért a magányos percek nyugalmát elibe helyezte a zajgó élet izgalmainak; ezért ritkán jelent meg társaságban, s olyankor is az udvarlók elől mindig a matrónák komolyabb társaságába igyekezett menekülni; s ezért partolá mindig azon csendes, néma, és az egyhangúságig egyszerű életet, mely a vajda udvaránál egészen divatba

szavai: „az én világom nem világi,“ szentségét s cizelláraitól, valamint sokszor papi szelid elhivatással össze nem férő végrehajlást, igazgatást merőben mellőzve, polgári hallgatóságuknak hagyják teendőjüktől mindegyiknek fogantatását; nyíltan kimondom, hogy hivatalánál, helyzeténél s a hazai eddigi gyakorlatnál fogva is, csak a polgári személyek s ezeknek is csak jártasabbjai ismerik alaposan valamint a hazai törvényeket s szokásokat, úgy a hazai népek, vallásfelekezetek, ezeknek főbbjei körülményeit s összeköttetéseiket, úgy azon helyzetet is, melylyel nép néppel, nép kormányával, s ország érdeke kormány érdekével össze lehet kötni, s ez okoknál fogva csak a méltó s minden hazai szükségelt törvényekben és helyzetekben jártas, tisztá lelki, vallásához nem lágyul meg s önálló polgári egyén felelhet meg, a bevett vallások azon igenis szükségelt teendőjének, mely a fennírt rendelkezések következtében, még egyszer s utoljára, ez úton megmenthet némi vallásfelekezeti sok részben és sok helyeken megbukástól, ha különösen még a vallásfelekezetek, s névszerűen a reformátusok egyáltalában segédlemmel járulnak, valamint tán a más protestánsok is, papjaik s iskolamestereik jóvóműködés s lelmi módok szaporításához s következőleg biztosításához. Ezekből folyólag ezután már csupán csak az erdélyi nagyfejedelemségek református és unitárius püspökségei alatt álló egyházi közösségek fennérdekelte sűrűsödés és csakis ezen év bőjtől hava 1-ső napján kezdve 1861. bozén hava 1-ső napjáig orvosolható fekvő birtoki érdek tekintetében a következendő javaslataim terjesztém elé.

Pávai Vajna Elek.

(Folytatjuk.)

KÜL- ÉS BELFÖLDI LEVELEZÉS.

Göttinga, Aprillis 1858. — Tisztelt szerkesztő ur! Volt az egyetemnek egy „C. Oltfried Müller“ nevű tanára, kit „jók java“ melléknévvél tisztelt meg a halás utokor. És a kinek a muzeummal, melyről jelenleg írni akarok, oly szorosban egybe van szövődve élete, hogy abból egy pár vonást az alkalommal előrebocsátani nem tartom helyén kívülinek. Egyike volt ő Némethon leggenialisabb, ismeretdusabb és tevékenyebb férfinak. Született aug. 28-án 1797-en Briegeben, Schlesiában, hol atyja akkor tábori pap volt. 1819-en, tehát 22 éves korában, hivatott meg Göttingába az „Archeologie der Kunst“ szaktanárnak, ahol áldásosan hatott vonzó, lelkesítő előadásai, és derék szakiratai által. Sok új és meglepő fölvilágosításokat közlön neki Némethon a régi történelem, hely- és földirat, görög irodalom, hitrege (Mythologie) és régiség-isme köréből, valamint a hellen remekírók műveinek nyelvészeti, létszeti és tárgybéli magyarázatát illetőleg. Mint régiség- és történelembarát, különösen kitüntetett magát a „Geschichte der hellenischen Stamme und Staaten“, és ismét „Über die Wohnsitze, Abstammung und altere Geschichte des Macedonischen Volkes“, továbbá a korszakot képező „Archeologie der Kunst“ és „Geschichte der griechischen Literatur bis auf das Zeitalter Alexanders“ című nagyszerű műveivel,

jött, s melynek közepette, míg a fiatalság börtönben, ő maga egy kolostorban képzelte magát, hol visszavonultan élhetett.

Soha azonban oly egészen vissza nem vonult és oly szomorú és levertnek nem látszott, mint azon szerencsétlen éj óta, melyen szegény öreg Boncza házat a részeg fegyverkovács felgyújtá, s a vérszerűen kapott nép fenyegető magaviseletére a szegény agn nem Gyulafehérvárról háznapéval együtt elűnt.

Már hetek, sőt több mint két hó telt el azóta, s e borzasztó éj emlékei még mindig elevenen tarták lelkében mindazon érzéseket, melyek szívét akkor hullámzásba hozták.

Arca elborult, sőt haragának pirja fut el, ha csak említett is előtte szerencsés menekülését az égő házból, s az eddig türelmes és szelíd természetű nő, ki méltóságot ritkán, legfőképpen akkor érezte másokkal, ha büszkesége megsértetett, most komor, ingerlékeny és kijelentett lón.

Egészen felindult, s boszus-róviden felelt, ha kérdezők: nem vett-e hírt a bujdosókról, kik iránt most érdeklődés és némi részvét mutatkozott, jóllehet voltak, a kik nem följjaltak el meglegedésüket, hogy végre az agy tudós elhagyta a várost és többé nem botrányoztatja az előítéletes lakosságot. Főleg a kis Szidónia sokáig beszéd tárgya volt, s többen őszinte sajnálatot éreztek a szép és szelleműs lányka szomorú sorsa felett. De miután hírok, nyomuk elvesztett, lassanként elmúlt ez érdeklődés, s mindenki megnyugodott abban, hogy elhagyta az országot, ki tudja hova: idegen földre, talán egészen ismeretlen távoli égő alá száműzték magokat.

Maga Saphira se látszott semmi bizonyos tudni felől, ámár mindent elkövetett, hogy nyomukra akadjon, s mivel a világ azt hivy, hogy ez lenne főoka szomorú kedélyállapotának,

melyek mind igen keresettek még az annyira gazdag német irodalomban is. Szóval, írói tevékenysége a régiség iránt egész nagy mezejére kiterjedt, s csakis rendkívül mély tudománya, fáradhatlan szorgalma, és buzgó tevékenysége által tehetett oly korán szert általánosnak elismert európai névre; oly korán, mondom, mert már 1837 telében kénytelen volt elhagyni Göttingát, az akkori hannoterai zavarok és pártoktörések szakszadók következtében. — Ekkor elindult kedves idejének, Görögönnak, beutazására. A téli hónapokat Olaszthonban töltvén, csak a következő év tavaszán lépett ki ismeretszomszág lelkének igéretföldére, a szellemnagyság eredeti honába. — Miután a régi Athen romjait megvizsgálta és Moreabani (Peloponnesus) körutját elvégezte, Delphibe ment át; de itt szűnni nem akaró ásatásai közepett egy váltóltól rohanta meg, mely alatt a nem gyenge testalkat, hozzájárulván a lég szokatlan melegsége is, 1846-iki aug. 1-jén lerokdott. Az Atheniől félóránnyira fekvő, és egykor az Akademia teréhez tartozó Kolonosz nevű sziklahalom temetett el. Ez azon hely, melyet a tragédiák egyik nagy mestere, Sophokles, „Oedipus Kolonoszban“ című trágédiájának gyönyörű jánbusaiban Athen védőgyverének, Poseidon és Prometheus szent lakanak, szőlőveszők, olajágak, babérok és fülemilek hazájának nevez. Később az atheni egyetem egy díszes oszlopot emelt sirján az elhunytak. Mint ha a végzet különös játéka akarta volna a régiség e nagy barátjának itt történt halálát, hogy porait összeolvadjanak mintegy azon dicső férfiakéival, kikkel szelleme oly közel rokon vala.

De nemcsak a régiségek, nemcsak a multnak volt barátja e derék ember; a jelen és jövő nemzedék sorsa is szívén fektült. Jelszava, míg élt, ez vala „a közjóért élni legszebb élet, ennek előhaladásán működni legszentebb kötelesség.“ Éjszakaivaigazsággal letteivel pecsételte meg. E tettek közül, mint fénypont, ragyog ki az itteni Litterarisches Muzeum keletkezése körül kifejtett buzgalma. — A város, különösen pedig az egyetem, erősen érezte egy ilyen egyetemet hiányát, melyet az egyetem alapításától fogva (1734) egész 1832-ik évig, tehát csaknem századig sajnosan kellett nélkülözniök. Ekkor eléllott néhány ügybarát, a többször említett jeles tanárral élők, kinek hatos okokkal támogatott indítványára végre kimondák a válságos szavakat: „Légyen e városnak, és egyetemnek „Litterarisches Muzeum“ és úgy lón, a mint kimondották. — Nemes szándékuk az illető kormánytól pénz-pártolásra, megerősítésre és jelentékeny méz-alapra talált. Még csak egy célszerű épület felállítására megkívántó és a városnak lehetőségig csendes részen fekvő telekre vala szükség, hogy teljesen el legyen érve a szent cél. S ki az, ki egy ilyen telket a közügynek felajánlja? Ki volna más, mint a ki a „közjó előhaladásán működni legszentebb kötelességének tartotta.“ És mivel hátálhatta volna meg szívében a város és egyetem ezen nagy lelkű ajánlatot, mint azzal, hogy az ajánlat egyhangulag a létre jött új egyet directorának válasszotta.

Czélja és iránya ezen Litterarisches Muzeumnak, széles értelemben véve, nem egyéb, mint az irodalmat ismertetni, miként ezt neve is eléggé mutatja; szoros értelemben véve pedig annyi, mint az európai napi-

sajtó minden mozzanatait figyelemmel kísérni, a kor jeles elméletmunkáit, akomoly tudományok és szépirodalom minden ágaiból egy halomra gyűjteni. Sőt többet mondok, a fiatal Amerika is képviselve van az ő „The New-York Herald“ja által. „Edition for Europe“ Itt találkoznak egymással a síró Heraklit és nevető Demokrit, akarom mondani a legkomolyabb tárgyakról értekező füzetek, a humoristika lapok fejedelmével, a „Kladderadatsch“-csal, mely oly kifogyhatatlan a jó vérsínaló és sokat jelentő élcezekben, mint Pandora szelencéje a nyomorban. És itt ez is egészen a maga helyén van, mert áll az arany szabály „interpone tuis interdum gaudia curis.“ A politikanem sokataggódnak is önkénytelenül feltűnnek szemei előtt a nagy olvasó-szoba hosszú asztalán a Times, l'Indépendance Belge, Oesterreiche Zeitung, melyek hatalmas volumenjeikkel és tartalmaikkal, annyira beárnyékolják a többi apró politikai lapokat, mint hajdan az Asztages fája a nagy Ázsiát. — Szóhoz se igen juthatnak szegények ama nagyok mellett. De a mint fennebb is érintem, az irodalomnak kizárólag tudományos ágais gazdagon van képviselve az ide vonatkozó folyóiratok és havi füzetek által, a melynek pl. „Journal Asiatique“ Paris, „Revue des deux Mondes“ Paris, „The Athenaeum, journal of the English and foreign Literature, Science, fine Arts“ London, „Rheinischer Museum für Philologie“ Berlin, „Neue Jahrbücher für Philologie und Paedagogik“ Leipzig, „Archiv für wissenschaftliche Kunde Rusland“, Berlin, mely néha a finn népek ismertetését, szokás- és táj leírásait illetőleg, érdekes adatokat közöl, „Evangélicische Kirchenzeitung“ Berlin, és a többi, melyeknek csak czímei fölemlítése is ezen inkább általános ismertetésre czélzó levelem körét jóval túlhaladná, annyival inkább ismertetése. Erre, a különféle szakokbani otthonosságot nem is említve, ívek kellene. És a mit legfőbb, még a szakavatottság mellett is hosszas időbe kerülő nyomozás. Már pedig az idő oly rövid, ha teendőink hosszú sorát véle párhuzamba tesszük; oly gyorsan repül, ha a mi haladásunkat véle összevetjük! Egy szóval, az ide járó és mind a négy facultástugyszólvánkimerítő folyóiratok és füzetek bővebb ismertetésére se eröm, se időm, talán még szándékom se lévén, legyen elég annyit mondanom, hogy számuk körül-belül 350-re rug. Hát még a sok önálló füzetekben megjelenő út- és életleírás, regény, ropirat, stéfele. — Olvashat tehát itt kiki, a mit szíve és lelke szeret, mire hajlama és geniusa kiszti. És mondhatom, nem is mulasztják el az illetők a kedvező alkalmat megragadni, felhasználni. Nemes öröm és lelkesedés rezgi át az ember keblét, ha látja itt a muzák fiait, midőn a könyvekkel gazdagon terített hosszúsztalt innépelyes komolysággal és mohó tudvágygyal körülülük. Azon fiakat, kik ide a világ minden részeitől, a korona-örökösztől elkezdve, le a földmies gyermekéig, nemzet, vallás, és rangkülönbség nélkül, összejöttek. — Összejöttek pedig egy és ugyanazon célért, az emberiség magasabb érdekei előmozdításáért. A látvány megalatóságot emeli a fő alapító, Müller, szeliden-komoly arczépe, mely jóváhagyó, és buzditó szellemként tekint le kedvező fiaira. . . . Hol is találhatna az egyhangu napi teendők sulya alatt kifáradt lélek kedvesebb szórakozást, mint éppen itt, a lélekvidító és kedélynemesítő cikkek olvasásában.

kegyeibe ajánlott ugyan, de aztán közönyt, hidegséget, sőt ellenszenvet tanusított iránta. Bár mennyire tudott is magán uralkodni, mindig türelmetlenséget áruolt el, valahányszor róla volt szó, a mindenektől magasztalt udvarnok-hadnagyról, a kit ő legfőképpen egy önhitt, nagyarávagyó, szerencsés kalandornak látszott tartani, s a kivel kicsinylését nem egyszer érezteté már.

Megjegyeztetett, hogy midőn Márkházi végigtánczoltatta a várudvaron, gyönyörű arabs ménét, minden ablakból ragyogó tekintettel kísérték karcsu természetnek könnyed lengését, csak Saphira vonult sebesen vissza erkélyes ablakából, mihelyt megpillantá őt, az ünnepeit félre, kiért az udvari holdégek szíve lázasan vert, sőt, mint gyvaniti ködének, magáé a kis Báthori Griseldis is, kinek darab idő óta egész lényén nagy változás volt észrevehető.

A vidor, élénk kedélyű fejedelmi szüzsceke most merengő, majd a rajongásig vidult, hol szórakozott csendes, hol nyughatatlan volt; lázas álom fárasztá éjjel, kimerültnék érzé magá nappal, s a mosolygó arczi rózsákat mind halványabb, mind sápadtabb szín váltá fel; merengett, sohajtott, titkon nyögött és kökény-szemeinek esthajnali homályában, mint egy varázscsillag fénye, néha rejtélyes tűz lobogott fel, hasonló az epedő első szerelem titkolt lángjához, mely kegyetlenül dúl s emészt bent a kebelben, hogyha el kell fojtania. . . .

Egy gyönyörű szeptemberi nap déli óráiban Saphirát pompásan butorozott termek egyikében heves vitaközlés közt találjuk, egy éltes, de szeretetreméltó urhölgygyel, a kinek ezüstös furtjei sajátos ellentétben állottak még mindig ifjú lelkével.

Nizovszky Emerentia volt, Saphirának sógorasszonya és egyetlen meghittje, ki előtt a közlekenység némely perceiben tartózkodó lelkének gondolatait feltárta.

A többek közt egyszer magam is így szórakozást keresve, kedves meglepetéssel pillantam meg egy szép irodalmi lapban II-dik Dürer Albrechtnek, vagy is, eredeti magyar neven, Száraz Albertnek arczképét. E körülmény közlebről kezdett érdekelni. Apróbbra vizsgálom tehát, s a mint a cikik elejére pillantok, látom, hogy az a „dresdai új muzeum képtárának ismertetését folytatja“, az illető művészek arczképeivel illusztrálva, melyben az ismertető a felhozott kép alatt többek közt így szól: „A képtár egy igen nagy kúncsének tartom én a keresztifjait emelő Krisztust (nro 1622), Dürer Albrechtől. Compositiója lehető legjelesebb indokokban (Motiven) igen gazdag, kifejezése mérsékelt. Különösen fontos azon körülmény által, hogy ez egyike lehetett a nagy művész utolsó műveinek, minthogy az 1527-diki évszámot viseli, és ő 1528-ki áprilben halt el.“ — Mondanom se kell, hogy ez azon Dürer Albrecht, kinek atyja, Száraz Albert, műszerelő Mátyásunk korában, mint nagy hírhív álló ötvös, virágzott, és a ki, ha nem esádlódott, a nagy király halála után Nürnbergbe vándorolt ki. — Örömmel olvasam tehát egyfelől, hogy egy eredetileg magyar kéz műve a világ egyik leghíresebb muzeumának „igen nagy kúncs“ gyanánt ismertetik el; de másfelől akaratlanul eszembe jutának Petőfinknek „A magyar nemzethez“ irt, és nekem egy közviszálatoni elszavalás végett oktatóm által feladott költeményéből e sorok:

„S szellemének országában
Hány rejtett gyöngy és gyémánt van!
S mindezek maradnak ott lenn,
Vagy ha éppen a véletlen
Feltalálja hozni őket:
Porban, sárban érnek véget;
Vagy az inség zivatarja
Öket messze elsodorja,
Messze tőlünk a világba,
Idegen nép kincstárába; —
És ha ott ragyogni látjuk:
Szánk, szemünket rájuk tájuk,
S ál-dicsőséggel lakunk jól,
Hogy ez innen van honunkból.“
Azonban, hála az égnek! most még annyi okunk sincs e panaszszertű kifakadásokra, mint midőn nagy költőknek e sorokat írta. — Igen sokat okulánk a multakon, ránk nézve is utóvalahára az önértre ébredés ohajtótörőjára. Kedves magyar nemzetünk is érdemileg kezdte a művészetet, és egy szóval a közjóra irányított minden törekvést felkarolni, pártolni. Ki a napi sájtó figyelemmel kíséri, igen szép példát láthatja mindezeknek.

Ezen csekély kitérés után sietek bevégezni ismertetésemet. — All a muzeumi épület egy fő olvasó-teremből és több apró olvasó és tárgyaló-szobákból, mely utolsókban a tanár és tanuló ifjú felszelen, mondhatnám, szívélyes érintkezésbe jönnek egymással, nemes eszme-csere fejlődik ki ottan-ottan köztük. — Van benne továbbá egy értekező-szoba, egy kényelmes lak a muzeumi-gazda (Oeconom) számára, egy muzeumi szolgakára; egy billiárd terem és egy étterem, minthogy nemcsak a lélek, hanem a test is megkívánja a maga eledelét. — Nem régebben készült el újabb egy tágas terem, mely legtöbbet olvasásra használtatik ugyan, de építésében mégis fő cél az volt, hogy nyilvános előadások tartassanak benne, és olykor-olykor egy-egy tánczvigalom is a muzeum javára. Az idei farsángon hármat rendezéneke czélra, mind-

Emerentia, megboldogult öcsésével, Szaniszlóval, jött volt Lengyelországból. A közvélemény kissé szabadelvű jelleműt, őt az ugynevezett „könnyművölgyek“ közé sorozta, kik Izabella, sőt János-Zsigmond udvaránál is „vigan élték világukat.“ Ő voltaképpen philosophóvala, ki a maga kényelmére szempontokat állított fel, melyekből kiindulva, a dolgok természetét legfőbbörzön önkényűleg, hajlami vagy ellenszenv szerint ítéltette meg. Világnezetét persze egy kissé, sőt gyakran nagyon is hamisnak, magaviseletét pedig éppen szerénytelennék találta a patriarchalis erkölcsök hősei; de elvtelensége birt bizonyos kedélyes elvszerűséggel, mely némileg kibékített nyílt természetével. Alig volt egy kijelöltebb ifju az udvarnál, kinek fejét kaczerkódásai által el ne szédítette volna. A szőke selyemfűrtök és mosolygó kék szemek karcsu lánya csak benyalintott a szerelmi viszonyok édes gyönyörébe, s aztán úgy tett, mint virágról-virágra szállongó lepke. „A világ szája“ belefáradt a csipős megjegyzésekbe, melyekkel kalandjait és szokatlan hőbortjait rovgattá. Amde a kik őt közlebről ismérték, s nemcsak külszín után ítélték, jól tudák, hogy egy tiszta erkölcsi érzés erősen védte őt a sulyedéstől. S valóban e „könnyművölgyek“ tisztább öntudattal bírt, ezerszer jobb is volt, mint némely szenteskedő erényhős. Sokat beszéltek róla, s nem egyet a botrányos hangján, mivel hajdon létére sok szabadságot vett magának túllépni azon szűk korlátokon, miket elibesztáltak az illemszabályok; aztán „jóvevény“ is volt, s e név akkor igen rosszul hangzott a hazában. Nem csoda tehát, ha olykor kiméltelenül bírálgatták széleselyeit vagy — jobban mondva — tán hőbortjait.

(Folytatjuk.)

három igen népes és fényes vála. A város szép helyvilágának egész diszkoszorúja volt szemlélhető bennök. — Ugy hallom, hogy már a jövő felében kezdetüket vendik az itten tartandó előadások, melyek hetenként egyszer fogának tartatni a különböző szaktanárokat által a tudomány egyik vagy másik ágából. Magától értetődik, hogy e beszédek érdekesek és tanulságosak leendének. Végül ide jegyzem, hogy a rendes tagok száma az idén 150, a rendkívülieké 440; az évi bevétel körülbelül 5000 tallér, a mi pénzünk szerint 7500 pengő forint; az évi kiadás mintegy 4000 tallérra fog rugni: 1000 tallér tehát a töké gyarapítására fordítatik.

Es most Isten önnel, tisztelt szerkesztő ur! ohajtja igaz tisztelője M. G.

Bögz., ápril 14-én. — (Az erdélyi kölcsönös jég- és tüzrakmentes társaságnak). — Nem tehetem, hogy a legforróbb hálátam nem nyilvánítsam a nagyérdemű társaságnak azon jótéteményéért, melyet velem jelen hó 12-én éreztetett, midőn a szabályok 61 szakaszához nem ragaszkodva, 200 pfing biztosított épületeimet, melyek ezelőtt 16 nappal levén nemtel boszu által a lángok áldozatává, minden levonás nélkül, egyszerre, készpénzben kifizetni kegyeskedett. Hol találjak arra szavakat, melyekkel áldást kérek Istentől azokra, kik egy ily nemes intézetnek létet adtak. Oh! ezt érezni igen de leírni nem tudom. Fogadja azért a nemes társulat 6 tagból álló családom hálás köszönetét, kiknek a legnagyobb nyomor közepett az éhletésre erőit kölcsönözte; s legyen megáldva járási elnök Földes Mihály ur, ki elég rábeszélő erővel bír, biztosítani magam. Remélem, hogy szerencsétlen példám sokaknak kinyitja szeméit, s sietve fogják magokat ezen nemes társulat védőkarjaiközé bocsátani, én részemről egész erővel azon leszek minden befolyással, hogy polgártársaimat arra bírjam, és ezen intézet áldásos eredményéről mindenkiket meggyőzzek, mert csak ezzel hiszem hálátam mind a nemes társulat, mind hazám iránt megmutathatni. — Fogadja újból is a legmélyebb hálátam a nemes társulat, levén mindörökké a nemes társulatnak hálás és megvigasztalt tisztelője László Pál, a társulatnak egyik tagja.

KOLOZSVÁRI NAPLÓ

Dr. és itteni bölcsn tanára Lenhossek József ur a bécsi állat és növénytanai társulat levelező tagjait nevezetett ki.

Nyulni kezdenek a napok, szinpad életünk mindig akkor haldoklik, mikor a természet újra él. A nemes élvezések egy szép oldalról leszünk nem sokára megfosztva, midőn pusztán maradand Thalia temploma. Bár annyira emelkednek valaha városunkban a színeszet sorsa, hogy legfeljebb csak két-három nyári hónapnál kellene nélkülözniük az előadásokat. Nagy kár, hogy ezen lelkes és az irodalom s művészet iránt oly fogékony város, miért nem kérkedhetik, bár két ekkora népszámmal. Akkor minden rendén volna.

Jakab István és Kovács Elek, a kolozsvári szinpadon színházi sugók, egy kis emlékkönyvet adtak ki, mely az itteni társaság név és az előadott darabok szám-sorozatát tartalmazza. Végül Jókai ismert cikkeit „Népszókák a magyar színészek országából.” Kmetti István versét „Színész és fia” cím alatt tartalmazza. E szerint az itt most legelőbb adott szinművek: 1) A világ ura, Szigligettil. 2) Véletlen találkozás, Nagy Ignácztól. 3) Eynyngi Török János, Felekitől. 4) Egy kis árnyék, Kelekitől. 5) V. László, Dobostól. 6) Samyl, fordítva Felekitől. 7) Gabriella, ford. Bulovszkinétől. 8) Tücsök, ford. Bulovszkinétől. 9) Obsitos húszár, Szigligettil. 10) Mária királynő, Vahottól.

E hó 29-kén gróf Kemény Sámuel ömlga fényes lakomát adott Bulovszkiné asszonyság tiszteletére, melyben választékos társaság vett részt mind a két nemből.

A Törv. lapokban Jakab Elek hazai írónk közli Zólyomi Dávid hűtlenségi pörfolyamat, mely mint régi törvénykezésünk s egyszerűsége egy történeti vált egyéniségről adat, méltó figyelmet érdemel.

A pesti dráma-bíráló választmány Komáromi Ferencz hazai írónknak, „Kabát és Nyakkendő” című vigjátékát fogadta el.

A „Kronst. Ztg.”-nak írják a határszéleiről április 22-ről: „Bukarestből épp most kapott közlemények szerint, az európai biztosok Oláhországot elhagyták s nagyrészt vizzen, Bécsen át hazájukba elementek. — Brailából írják, hogy az utóbbi nagy égés azon házakat is, melyek még fából voltak építve, hamuba dönté. 80 ily ház volt, a melyeket immár, mint a város nagyobb részét, tüzmentesen kell felépíteni.

Hírszerint az oláh fejedelmi szék betöltése közel kilátásban van. A portának célja Ghika Sándornak adni át a kormányzóságot, hogy minden fondorlatnak végét vesse. Ghika Sándor korábbi kormányzósága alatt virágzásban volt az ország, s mióta ő, mint kaimakam, van a kormányon, Oláhország az orosz-török háború által okozott sebekből ismét teljesen kiűült s a legszebb virulásnak indult. Ghika fejedelem

számos baráti nagy örömben vannak s a legjobbat remélik Oláhország jólétére s régi szabadságának fentartására nézve.

Megjelent Humboldt világhírű Koszmossa fordításának második füzeté Miksics Imre-től. Már hirdetések ezen vállalatot hazafias örömmel fogadtuk; tudományon tőren még oly zsenge lábon álló irodalmunkra nézve kiváló szerencse, ha alkalmas egyének vagy vállalkozási szellemek, vagy patrocinium kivívása által, a nemzet műveltségére ily világhírű művek közvetítésével hathatnak. Ily vállalatok irányában is a kritika feladata nem ledorongolni szándékáról a vállalkozót, de felföldözve a lehető hiányokat, kiigazítani azokat a köznyelviség érdekében; sőt az illető szakutódoknak hazafias kötelessége volna, előleges áttekintés által is a vállalkozót gyámoltva, arra hatni, hogy minél jobb mű állítsa ki; de másfelől a vállalkozónak is kötelessége, a bírálat által helyesen felmutatott hibákat elismerve, művében, ha utólagosan is, kiigazítani. A kritika nem arra való ugyanis, hogy doronggal állja útját az előre törekvőknek; útmutató ez azokra nézve, kik tévednek valamiben; valamint más részről a kritikus se pária, hogy öt minden megértett írói hűség arcul köpdöshesse. Eppen nincs okunk, hogy H. János ur írói modorának bámulói legyünk; azonban tudományos képességet tisztelnünk kell, s ha Miksics ur vállalatát ellenében igenis épészrevételeit nem igazolta volna is alapos okokkal, még akkor is idomlatannak kell nyilatkoztatnunk azon hangot, melyet Miksics ur H. ur ellenében ezen 2-dik füzet borítékájan felvesz. De hagyján, ha még csak H. ur ellenében használtatik ezen hang, mire M. ur némileg provokálva volt; de a Pesti Napló szerkesztője vajjon mivel érdemelte az oly sértő epithetonokat? Mi a báró Kemény tollából még sohase olvastunk idomlaton gorombaságokat, s ő, mint egyes-ilekű hazafi, tudományos ember s regényíró és publicista, sokkal nagyobb tiszteletben áll, hogysem az irányában is használt lealázó hangokat a napi irodalom vissza ne utasítsa. A mi magát a fordítás ezen második füzetét illeti, abban elég szabatos nyelvet s jó felfogást látunk és szívünkbeli örömdünk, ha a nyers és csüggesztő kritika daczára is, Miksics ur elég erőlyes lesz ezen reánk nézve oly szükséges művet átadni a köznek. Találkozni fognak talán, kik a fordítás lehet hibáit tüzetesen felmutatják, mely tüzetes bírálat a tanulni vágyó magyar előtt a Koszmossa fordításának kiegészítését képezi.

Megjelent a következő című könyvecské: „Az elemi biztosítási Magyarországon.” Irta Osztrovski József. A jeles kis könyvet, mint melyben a biztosítás körüli eljárás világos s tiszta előadással tárgyalatik, s oly ösztönzőséggel, a mint az egy magyar vállalat kezelőjétől várható; s méltan ajánljuk minden birtokos, kereskedő s tőkepénzes figyelmébe.

Az Aldunáról ápril 11-ől írják, hogy az európai bizottmány Bukarestben oszlik, s a napokban várják a Vas-kapuzhoz az angol bizottst, Sir Henry Lytton Bulwert, ki egy angol ágyu-naszáddal szándékozik Bécsig hajózni. Az ausztriai kormányosok, a kik a vaskapui vízrohannál az ágyunaszádnak szolgálatára leszenek, már ki vannak rendelve.

Vahot Imre a „Napkelet”-ben oly hangon polemizál Dr. Kovács Pállal, ki a „Győri Közlöny”-ben humorizál, hogy kivánatos lenne: vajha ne akadna a közönségből egy vállalkozó is, a ki végig olvassa.

A „Sieb. B.” ápril 26-ki számában a tudományos Momen tanár és Ackner lelkész urak által nyomozott erdélyi római régiségek érdekében azon tudósítás tétetik, hogy a tudományok cs. k. akademiája a kormányzó herczeg ő magassága közvetítéséből, ezen fontos ügyre fordítá figyelmét, s pártolását nyilatkoztatta ki közvetlenül az oly hazai egyesületek, vagy egyes tudományos vállalkozók irányában, kik archaologiai ásatások által, e hon őstörténelmének nyomozására hatni óhajtanának. A fennebbi két tudós, kik mellé oda tehetjük a magyarok közül is az illető szakírókat, kiválólag Várhelyt s Fejérvárt sejtik gazdagnak ily rejtett tudományos kincsekben, melyekhez teszik még Déva környékén Veczél helységet. A hivatalos lap ezen régiség-búvárlati ásatásokra, az erdélyi honismereti egyesület (Verein für Sieb. Landeskunde) hiszi, mint egyik ily körü egyület, hivatala lenni, s számít arra, hogy a megalakulandó muzeum-egylet is az ezen célra szükségesek kiadásokból részt veendő.

Mi is osztjuk ezen kérdésnek a köztudományosság s kiválólag Erdély őstörténelme érdekében fontosságát, s mind újból felmerült szükségességet tekintjük azon óhajátunk ismétlésére, vajha a muzeum-egylet megerősítése ne haladná túl az idővel olykor kifáradni szokott áldozatkészéget.

Dumas Sándor, a francziák világhírű regényírója, jól értesültek állítása szerint Bécsbe, s onnan Pestre fog leutazni.

Gabona-ár. április 29-ől 1858. Bécsi-mérője p. p. Tisztabúza 3 frt 36 kr. Elegybúza 2 frt 36 kr. Rozs 2 frt 30 kr. Árpa 1 frt 36 kr. Zab 1 ft 6 kr. Török. 2 frt. 18 kr. Pityóka 1 frt. 12 kr.

KÜLFÖLD.

Oláhország. — Cavour kamarai beszéde nem csak általános szóvirágokkal, rugányos ígéretekkel van telve, mikben miniszteri beszédek parlamenti gyűlésekben nem szoktak szűkölködni; e beszéd tényleges adatoknak is egész bőségszerűt tárja fel az álmélkodó világ előtt. A Piemont és Franciaország közti viszonyoknak a bensőség igen is magas fokára kellett emelkednie, ha Franciaország Victor Emanuel, s ennek kormányára iránt nem csak mindazon rokonszenvet bírja, a melyet Cavour oly élénk színekkel tud leírni, hanem még fel is hatalmazza a szárd miniszterelnököt arra, hogy e szoros viszonyról egész nyíltsággal értesítse a világot. Felhatalmazza, mondjuk, mert Cavour gróf sokkal ügyesebb diplomata, mint hogy erősebb frigyestársának felhatalmazása nélkül oly merész, a magas Macaenást oly könnyen compromittálható leleplezéseket tegyen, a melyeknél fogva kockázatná ama császári jó akaratot is, mely Cavour szerint egyetlen s utolsó mentő vasmacsakája Piemontnak. A mit hát Cavour mondott, Napoleon császár tudta s akaratjával kellett mondania, a ki tán tudatni kívánta azt a világgal, hogy Franciaország támogatja Piemont törekvését, s mire törekedik Piemont? D'Azeglio eszméjének valósítása — a „rendetlenség nélküli szabadság” — azon dicsőség után „Italia képviselője”, „szenvédséi és szükségéi tolmácsa” lehetni, s nem „zárn be magát Piemont határai közé, hanem a Ticinon, s Magrán tuli dolgokkal is törődni s Carlo Alberto politikáját, mely a novarai csatáértlen czélját találta, a diplomatiái téren újól fölvenni. „Egyébiránt, hogy Franciaország valóban támogatná ezen politikát, arra nézve pozitív adat, csak egy is, nem létez, s Turinban nagyon is beavatvák a francia kormány szivtukaiba, ha oly biztosan számítanak annak támogatására, s még csak az ellenmondásra se tudnak gondolni, mely Franciaországnak ilyes magatartása fölött Italiában és saját országában kiütne magát. Összehangas még eddigél csak egyetlen pontban volt észrevehető. Franciaországnak meg van az ő biztonsági törvénye, s Piemont is e mintára szabja a maga törvényeit: ez az egyetlen gyümölcs, melyet a francia kegyelem napja még eddig a piemonti földön megértelt.

A turini kamra tárgyalásából a „Wiener Ztg.” következőt közöl: „Mig a második kamra követeinek egy része a sajtót stb. illető vitában arra helyezett nyomtatékot, mennyire kívánatos és szükséges Piemontra nézve, Franciaország szövetségét a törvényjavaslat elfogadása által fentartani és erősíteni: addig Brofferio nem állta beszédét imigy kezdeni: „Urain! Deczember 2-ka idézé elő jan. 14-két; ez a tények logikája, az események láncza!” s beszédje folyamában igen érthetőleg felkiáltott: „Ravallac se fog soká késni.” — Vannak politikai illusiok, melyekkel szemközt a száraz és józan tényeket, mint Brofferio ezen beszéde, nem lehet mellőzni. Ezért álljon itt még egy kis böngészet. Miután régibb és újabb írásokból különböző idézeteket felhozott azon állítás megczáfolására, mintha a politikai gyilkosság az „emberiség” ügyének sohase használt volna, végül még Lamartine műveiből e helyet szavalá el: „A gyilkok a nép államcsinja”, s a francia szövetségéről így szólt: „Vajjon azon kormány, melynek szövetségesei vagyunk, vagy lenni akarunk, otthon szabadságot, vagy szolgáltatást tart-e fenn? Vajjon számolhatunk-e szabadságunk megizmosodására és kiterjesztésére oly szövetséggel, a ki a szabadságot saját államaiban bizonyára se tiszteletben nem tartotta, se elő nem mozdította? Aztán emlékeztete a római expeditóra, s azt állítja, hogy Piemont a francia kormánytól semmi jót se várhat, semmi rosztól se félhet, mert „dec. 2-nak sokkal többet kell arról gondolkoznia, mint védelmezze meg magát azon háború ellen,

mely saját keblében él, mint hogy egy könnyen oda eljuthatna, hogy fegyverrel idegen házába nyomulhasson, s még ha ez így lenne is, a francziák még is Piemonttal tartanak: Victor Emanuel nem csupán a kis Szárdínia királya, hanem egy nagy nemzet erkölcsi feje, Olaszország vezére és zászlóvivője; a császári Franciaország pedig legújabbban intézkedéseket tett, hogy magát — és talán hasztalan — megmentse.” A kamra elnöke a beszéd alatt rendre utasítá a karzatokat, melyek lelkesüléseket nem voltak képesek elnyomni.

Anglia. — Pelissier tbnagnak nincsen panasza a tisztelet-becsület ellen, a melynek aranyát egész rudakban kapja a szesz angoltól; de vajjon kikapja-e tőle a színes czeremoniák mellett a szíveség annál becsesebb aprópénzeit is, más kérdés. A katonai club megadta neki fényes lakomáját, hol Cambridge hg. elnökölt. A nem katonai aristocrazia, mint mondják, távol akarja tartani magát az afrikai s krimiai dicsőség emberétől. A „Times” megczáfolja az „Ind.” azon hírt, mintha az angol királynő meg fogná látogatni Cherbourg-ot, s több ilyen kicsinynek látszó túszurás neveli a már nagygyá lett sebet, s a vitéz tábornagy diplomatiái állását mindenesetre izzó-meleggé teheti a közérzület hidegsége. De több meletet is állott, s állatott ki másokkal is a malakoffi hg.

A „Cagliari”-ügyében a „Times” Szárdínia pártját fogja, s keményen korbolja azon különbséget, melyet Disraeli ezen ügy nemzeti és nemzetközi oldala közt tett, és miután a nemzeti igények a két angol gépész szabadon bocsátatása által kielégítettek, a „nemzetközi” vitától visszavonulhatni vél. Nem régen a megbukott kormány azt mondá, hogy a két gépész ügyében se lehet Népolyt elégteltelre szorítani; a mi akkor lehetetlennek mondatott, az most mégis megtörtént. Ki tudja — így okoskodik a „Times”, — nem jön-e majd oly idő, midőn a nemzetközi érdekében (azaz Szárdínia gyámolítására) teendő lépések is, mik most lehetetlennek mondatnak, nem csak lehetségeseknek, hanem még nagyon jogosaknak is fognak nyilváníthatni?

Gladstone a takarékoságra intvén az alsó-házat, a „Times” figyelmezteti őt, hogy azon ház, mely egy 600,000 szuronnyal s az angolhoz csaknem hasonló számú hajóhaddal rendelkező férfinak oda dobja a keztyűt, nem olcsó testület. Az esküdtzéki rendszer is drága intézmény, a mely egy Bernardot fölment. Nem elég, hogy a tenger környezi, jó hajóhaddal és sereggel is kell fedetni.

Franciaország. — A Bernardünnepló angolok várhatják, meddig tetszik, a francziákat, hogy a csatórán keresztül uszva, a tulszabadelvű esküdtzékeket szélylyelverik. A francziák ugyan, daczára a mostani melegebb napoknak, hideg közönnnyel hallják, olvassák a hü lapok tüzes patogásait, s a „közboszankodás” nehány lapiró agyán kívül, sehohse létezik, és se a városokban, se a kaszármákban, se a falukban fel nem találhatók.

A bekövetkező választásoknál, mint gyanítani lehet, megint az ellenzék része van a kilátások. A munkások tömege, klubok és gyűlésezések nélkül is vezetőinek jelszavát követi; a Londonból jött tudósítások alkalmasint nagyobb részvétet idéznek elő a választásokban.

A júliusra hirdett cherbouurgi innepöllyről, melyre Viktoria királynőt Pelissier tbnagnak kelle meghívni, azt írják, hogy a császár szeptemberre halasztja, al litólag az angol királynő kedviért.

Azok közül, kik a febr. 14-ki merénylet alkalmával elfogattak, 15 egyén azon váddal állítatik a párisi fenyítő rendőrség elé, hogy titkos társaságokban vettek részt, fegyvereket és lőszeret tartottak magoknál. A vizsgálatok ápril hó 22-én voltak megindulandók, s három-négy napig tartanak. — A chalonsi megfiusult fölkelést f. májusban veszi vizsgálat alá a Saone és Loire-megye törvényszéke.

— A francia császár a régi monarchia dicső szokásait igyekszik apránként fölépíteni; azért a császári postakocsikok után fülbevalókat fognak viselni.

— Türr ezredesnek egy Marseille-be érkezett levele meghazudtolja a „Presse d'Orient” által Bangya cserkeszfőnök árulása s elítélte a fölö közzölt hírt.

Németország. — A Bernard-ügy fölötti zajba Németország is belekialt; érdekes, kivált egy oly konservatív lapnak hallani szavát, mint a „Kreuzzeitung.” „Bármilyen erősnek legyen is a győződve, hogy mi a francia kormány legújabb rendszabályai után, (eltekintve e pertől) csak örvendhetünk azon visszabátáson, mely ki-tört Angolországban Franciaország követelése s az ezen hatalommal szövetség ellen. A krími háború s a párisi konferenciák, egyéb eseményekről hallgatva, Franciaországot oly polcra emelték fel, mely Európára nézve csak aggasztó lehet, s a császársági hagyományok nem oly szerűek, hogy minket nagyon megnyugtathatnának. Ne értsenek félre bennünket! Tudjuk, hogy Franciaországot hatalmi állás illeti meg Európában, és másfelől mi nem rettegünk egy kitörendő háborútól, a melyet Franciaország előbb vagy később, itt vagy ott kezdeni fog, tán kénytelen leendő kezdeni. De szabadkozunk kell azon befolyás ellen, melyet a császári rendszer mind inkább-inább törekszik kiterjeszteni, s gyakorol is már az európai szárazra.” Igy közli a „P. Lloyd.”

Törökország. — Stambuli tudósítás szerint Heratnak szultánjává Ahmed khán afganifőnök tétetett Persia és Angolország egyetértő rendelkezéből. A szultán okos és ügyes férfiú, s a britiek jó barátjának tartatik; 5 Heratban 20,000 főnyi rendes gyalogságot s 120 ágyura menő tüzérséget akar szervezni. E kívül még a keletindiai társulat tisztjei által várműveket szándékozik Herat körül emeltetni.

Poroszország. — A porosz követi kamara april 13-án tartott ülésében Bentkowszki követ a feletti panaszát nyilatkoztatta ki, hogy Posenben Mickiewicz lenyegyel költőnek emléktáblát emeltetését megengedték meg. A panasz a ház legnagyobb részére rendkívüli hatást gyakorolt. Kíváncsossá lett volna, jegyzi meg a „Zeit.” hogy a miniszteri padról az okok előadattak volna, melyek az emlékműs elállítását esz-közlék, a minthogy a miniszterelnök azon nyilatkozata is, miként az államkormány költők szobrai ellenem kélsikra, „tetszés-sel” lön fogadva. A nyilatkozat a panasz tényleges tartalmát megczafolta-e vagy czafolatlanul hagyta-e, az eddigi tudósításokból nem derül ki. (Wien. Ztg.)

UJ POSTA

A francia lapok abba hagyták az Anglia elleni tüzelést, sőt az oly mérges „Constitutionnel” is, tán felső sugallat következtében helyesli a Bernard elleni további eljárással való felhagyást, miután ennek néhány havi fogságba való elítélte, ha már a halálos büntetést maga után vonandó fővadász alul fölmertetett, jelentőség nélküli dolog lett volna. Az angol sajtó ahoz képest kimélő hangon bánik az udvariattal francia lapokkal, maga is hozzá levén szokva a nyers öszinte szóhoz. Az új francia követ Londonban derekasan meglőn emberelve, az angol generalissi-

mus Cambridge hczeg felköszöntötte a francia császári párt, a francia hadse-reget, s Malakoff hget is, a ki bár egy vakhangot se értett a sok jó angol kívá-natból fölével, mint francziánul mondá, de jól értette s szívvel, s ismételtlen fe-jezé ki reményét, hogy a szövetséget a két szomszédország között Isten továbbra is fenfogtatartani. Kell-e több ennél boldog-gá létehez? A párisi börze huzamos idő óta először vesz ismét lélekzetet, s ha őt ily kedves hírekkel örvendeztetik, miért ne röpitne ki ő is legalább egy ily galamb-potát a világra? Azon hirt terjeszti te-hát, hogy házasság van készülöben Napo-leon herczeg, s a jelenleg 25 éves Camridge hgnő (Maria Adel) Victoria hgnő unokaöc-se között; a börze ugyan jobban tenné üzleteket csinálni inkább mint házasságo-kat, mert ehhez mint látszik, édes kicsit ért. Minden lehetséges ugyan a világon, tehát a fennebbi házasság is, de nem va-lószínű.

A két nyugati hatalom közti viszo-nyoknak e látszólagos jobbúlása nem igen látszik jobbitani a londoni menekülteket, a kik minden uton módon iparkodnak Ja-mes ügyvéd beszédét lehető legtöbb pél-dányban csempészni be Franciaországba, de ébren van a francia kormány, s nagy vigyázatot parancsolt a határvámhatósá-goknak; de még se gátolhatta meg, hogy Pyat Bódognak egy új lázasztó levele pe-csételt boríték alatt sok példányban ne jusson Franciaországba.

Grardin, a császártól kegyelt nagy journalista, háborura kezdett izgatni Anglia ellen, s a brit birodalom ellen Európá-ban és Ásiában fellépő politikát egyedül nemzeties-nek nevezi Franciaországra

nézve. Több párisi levelezés is arra utal, hogy egy Anglia ellen kezdendő háború az ország több részeiben nagyon népszerű volna. Másfelől viszont angol lapoknak pá-risi levelezői tudni akarják, hogy a „Con-stitutionnel” azon cikkek, mely a francia népség boszankodásáról tett említést, Pa-risban ki lön nevetve; sőt hogy a Ber-nard fölmertését alig tükökhöz káröröm-mel fogadták volna, csak a katonaság vol-na boszus és Castellane tábornagnak e (nem igen valószínűleg hangzó) mondást adják szájába. „Felséges uram, a hadse-ger unatkozik; de a verekedésre két fél kellelven, kérem, mutasson ki nekünk valakit, a kit megdöngethessünk.”

A párisi konferenciának kedve vagy sorsa ugy hozza hogy aratás előtt ne léphessen meg egybe. Milyen aratása lesz akkor is a sok rossz idő után!

— April 27-én Párisban az ellenzék jelöltje, Faore Gyula meg lön választva. A második megválasztott kormánypárti, a harmadik meg kétes.

— Mint Kalkuttából márcz. 23-ról jelentik, Audh tartományában a nyuga-lom tökéletesen helyreállott. A föl-kelő sereg Szandura felé futott; Nena-Szahib megmenekült Hongkongból jelentik, Kantonban nyugalom uralkod-ik; egy császári rendeletnél fogva Jeh letételet s egy ujon kinevezett kormány-zó bízott meg az alkudozással.

Bécsi börze. — Aprilis 27-kén. Erdé-lyi urbéri papir 78 $\frac{1}{4}$. Magyar urbéri papir 79 $\frac{1}{4}$. Nemzeti kölcsön 84 $\frac{3}{16}$. Arany 8 darabja 4 frt 51 $\frac{1}{10}$ kr. Ezüst 5 $\frac{3}{8}$.

Felölös a szerkesztésért BERDE ÁRON.

Urbérkárptólási töke-utalványozás.

A kolozsvári cs. k. megyei törvényszék utján an. 30-ról 1858. Furmann Antalnak neje Cse-rei Katalinnal együtt alsó-járai, kákovai, k. ha-vaszai, kisbányai, k. bányahavaszai, bikalati, n. oklosi, k. oklosi, berkeszi, m. pederi, k. és f. pederi birt. után 10186 ft 35 $\frac{3}{4}$ kr. — Mohai Klára Keceli Károlynak bányikai, csömörői, fűzes-sz. pederi, hidalmási b. után 1189 ft 39 $\frac{3}{4}$ kr. — Biró Juliánna Kökösi Józsefnének m. bikkali, farnasi, közep-földi, b. u. 3546 ft 37 kr. — id. Szócs Ferencnek fűzes-sz. pederi birt. után 2272 ft 40 kr. — Moncsa Simonnak magyar-derzei b. után 142 ft 55 kr. — Macs-kási Klára öz. gr. Teleki Pálnak m. ge-rebenesi b. u. 1653 ft 53 $\frac{1}{4}$ kr. — Hersch Mihálynak nagy-sajói b. u. 1170 ft 19 $\frac{1}{4}$ kr. — Sipos Amáliának szász-hidvégi b. u. 629 ft 31

kr. urb. kárpt. töke és járuléka utalványozatik. A követelések beadandók június 5-ig. Tárgya-lási nap aug. 7-dike d. e. 9 órákor.

A dézsi cs. k. megyei törvényszék utján jan. 1-ről 1858. Halmágyi Lászlónak kocs-som-kerei b. u. 649 ft 1 kr. — Turóczi György-nek batoni b. után 1305 ft 55 $\frac{3}{4}$ kr. — Váro Györgynek pederityes birt. után 859 ft 20 $\frac{1}{4}$ kr. urb. kárpt. töke és járuléka utalványozatik. A követelések beadandók máj. 14-ig. Tárgyalási nap jul. 14 ke délelőtt 9 órákor.

A zilahi cs. k. megyei törv. szék utján jan. 23-ról 1858. Keresztes Lajosnak pteri, ete-pusztai b. u. 4358 ft 15 $\frac{1}{4}$ kr. — Máriaffi Lajos és Albertnek b. Balintit Józsefnak mint gr. Petki Antonia b. Kemp Frigyes özvegye örökösének ököritői, kirvai, kúbalyi birt. után 1928 ft 11 $\frac{1}{4}$ kr. — Ersekújvári Amália Or-bati Lászlónak zánoki birt. után 1004 ft 16

2 $\frac{1}{4}$ kr. — Kuk Flóra Blága Jánosnének és Kuk Péternak halmási birtoka 32 ft 58 $\frac{3}{4}$ kr. urb. kárpt. töke és járuléka utalványozatik. A követelések beadandók június 5-ig. Tárgyalási nap jun. 5-dike, d. e. 9 órákor.

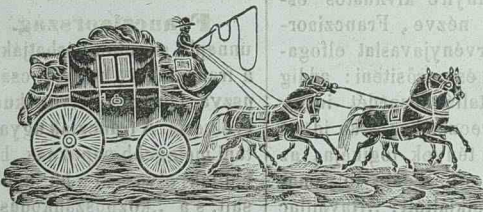
A kolozsvári cs. k. megyei törvényszék utján febr. 6-ról 1858. Néb Istvánnak n. eskül-lői birt. után 788 ft 17 $\frac{1}{4}$ kr. — Boros Balázs-nak borsai birt. után 302 ft 30 kr. — gr. Hal-ler Klára Földvári Józsefnének mező-nagy-csányi, mező-kooki birt. után 1457 ft 27 $\frac{1}{4}$ kr. — b. Josinezi Agnes öz. Máté Farkasnének maros-ludasi birt. után 2408 ft 26 $\frac{1}{4}$ kr. Kove-csán Pop Juonak nagy-eskülli, ugruczi birt. után 1136 ft 53 $\frac{1}{4}$ kr. — b. Kemény Ka-ta b. Splényi Sámuelné bugyai birt. után 1943 ft 45 kr. — Endes Miklósnak kalota-szent-irályi, magyar-kerei birt. után 673 ft 13 $\frac{1}{4}$ kr. — Butka Dánielnek magyar-alkói birt.

után 233 ft 20 kr. urb. kárpt. töke és járuléka utalványozatik. A követelések beadandók június 5-ig. Tárgyalási nap idei aug. 10-dike d. e. 9 órákor.

A zilah-megyei cs. k. törv. szék utján febr. 20-ról 1858. b. Bánffy Zsigmondnak gyümölcs-fenesi, sz.-nagyfaluhi birt. után 8893 ft 11 $\frac{1}{4}$ kr. — Száva Istvánnak várleki birt. után 135 ft, 4 $\frac{1}{4}$ kr. — Zambó Amáliának b. Lusnszky Lajosnének porci markaszéki birt. után 3709 ft 34 kr. — gr. Kornis Zsuzsán-ka öz. gr. Kornis Eleknének nagy paczali birt. után 449 ft 25 $\frac{1}{4}$ kr. — Ugyanczeknek s aztán Zeyk József, gr. Bethlen Ádám s gróf Teleki Józsefnék csekenyei birtokaik után 106 ft 40 kr. urb. kárpt. töke és járuléka utal-ványozatik. A követelések beadandók jun. 4-ig. Tárgyalási nap aug. 6-ka d. e. 9 órákor.

MAGÁN HIRDETESEK.

(420)

(2-2)

Biasini Domokos pest-brassói gyorsutazási intézete igazgatóságának van sze-rencsége a t. cz. utazó-közönséggel tudatni, hogy a vasuti vonal egészen N.-Váradig elkészült, a közönség használatára ki is nyitott, tehát gyorskocsiji Kolozsvár és Nagy-Várad között május 1-8 napjától 1858. hetenként négyszer fognak indulni, u. m. Kolozsvárról N.-Váradra minden vasárnap, kedden, csütörtökön és szombaton reg-geli 6 órákor, N.-Váradról Kolozsvárra minden vasárnap, hétfőn, szerdán és pénteken reggeli 6 órákor. Egy utas ára Kolozsvártól N.-Váradig vagy vissza, kényelmes új ru-ganyos kocsi-ikon, 8 ft, 30 font szabad podgyászszal. Felvételi iroda Kolozsvárt Biasini vendégfogadója, N.-Váradon Zöldia-vendégfogadóban, Pesten Tigris-vendégfogadó-ban. — Pakéták is szállítanak árlajstrom szerint 26 óra alatt Pestről Kolozsvárra. Kolozsvárt, april 28, 1858.

BIASINI DOMOKOS, pest-brassói gyorsutazási intézet tulajdonos igazgatója

(426)

Birka-eladás.

Borsán, Kolozsvár közelében, ezer darabra menő finom birka eladó. Bővebben értekezhetni Kolozsvárt Demeter Károlynál, alsó-szénutca 347 szám alatt.

(425)

Jószág-eladás.

Gróf Péjácsevics Márknő született gr. Beth-len Hermína öz. nagysága borsai, sz. csehi, n. paczali, springi, szász-zalaknai, mező-szilvási és sz. annai jószágai az azokhoz tartozó részek-kei együtt, szabad közből eladók. Értekezni le-het Kolozsvárt Demeter Károlynál alsó-szén-utca 346 szám alatt.

(1-3)

Butorraktár-kinyitás.

Alulírtaknak van szerencsájük jelenteni a nagyérdemű t. cz. közönségnek, miszerint egy egészen újból felszerelt butor-raktárt alakítván, megnyitása idejéi idejéi május hó 8-ára tűzték ki. Vállalkoznak alulírtak bármennyvel nevezhető asztalos-butorok kiállítására, — megrendelések szerint történetű elkészítésére oly móddal, hogy a megrendelt butorok kiállításához szükség-lendő kártyos munkát is elvállalják a legjua-nyosabb ár mellett. Ezen kívül felvállalnak akár minemű olyan asztalos-munkákat is, melyek egy épület tökéletes felszereléséhez tartoznak, legyen a munkálat vidéken vagy itt helyt véghezviendő.

(424)

(1-3)

Mindenekfelett pontos felelősségmelletti szolgá-lattételeket ajánlják.

Butorraktár-helyiségük vagyonbelmagyarutca, 437 szám alatt. — Kolozsvárt april 30-án, 1858.

Aranyos Mihály, Lászlófi Ferencz, Tordai József, Kolozsvár városi asztalos-mesterek.

(423)

A cs. k. megerősítést nyert er-délyi kölcsönös jég- és tűzkár-

(10)

MOLL SEIDLICZI PORO.

Az utolsó párisi világműkiállításon a hivatalos Wiener-Zeitung szerint minden hasonló házi orvosszerek felett **egyes-egyedül** méltott **jutalom-me-dallere.** s a nemzetközi bíróság ezen souverain ítélete által megczafolhatlan bizonyítvány van adva arról, hogy ezen készülmény minden kül- és belföldi ily-szerű készülményeket jószágával és becsességével felülmul.

Egyedül központi szállító raktár: Bécsben a Gólya czimerű gyógyszer-tár, „Tuchlauben, a Wandl-hotellel szemben.”

Egy bepecsételt satul ára: **1 ft. 12 kr. p. p.**, a melyhez pontos haszná-lásmódi utasítás van mellékelve, különböző nyelveken

Főraktár Kolozsvárt: RITTER TRAUGOTT özvegye gyógyszer-tára, b. Monostor utcában, Szászvárosban SPECH gyógyszerész-nél. Besz-terczén SZONGOTT, Déván BÜCHLERNEL.

Ezen Seidlitz-porok, melyeket mindenütt számtalan példák és hoszszas ta-pasztalás oly hasznosaknak talált, hogy azok híre a birodalom határait túlszár-nyalta. Hogy MOLL-fele Seidlitz-porok minő gyógyszerővel bírnak jelesen a gy-o-morhajokban és szorulásokban, hogy minő segélyt nyújt a májbajok-ban, szorulásokban, aranyörben, szédülésben, szivdobogásban, vértolulásban, gyomorgöresben, nyálkahörségben s különböző női betegségekben, azt megáll-pított tények bizonyítják, és számtalan ingerleken személyeknek nyújtott leny-e-ges könnyűlést és új tetterőt ezen szerek okos használatá.

Ugyan ott mindig kapható: Csuka-máj olaj (Darrsch Leberthran-öl).